

Цуг олна керг

Советск олин амтн Коммунистическ партин гардварар экономикдэн, наука болн гегэн-герлд ик диилврмүд бэрв. Хамг эн тоот КПСС-н XXI хургин шиидврмүд күцэггэд, мана орн-нутгт коммунизм тосхлгыг өргөр делгрүлхд дөнъ болджана.

Мана орн-нутгт Алдр Октябрьск социалистическ революц диилэд 42 джил давб. Эн джилмүдин туршарт мана Коммунистическ партъ коммунизмин шунмгъя олин тосхачыр сургъмдж өгч өскв. Эн улс государственн болн цуг олна дисциплин, социалистическ олна бээдлин Закад болн зокалмудиг ик арүнәр тевчдз күцэцхәнә. Мана орн-нутгт хама болвчн көдлхләрн ик ончта сән гүджджмгяр көдлдг цуг олд кех эврәннь төрән сәәнәр меддг, сән багъчуд өсдженә. Энн социалистическ стройин ик гисн диилврнь.

Болв, ода бийнь олна бээдл эвддг йовдлмуд үзгднә. Олна күч-көлсәр бәәхәр седәд, хулха кедг, арк уугъад аля кедг, азд-альвн йовдл гаргъдг цөн улс олин дотр харгъцхана. Эн цөн күн олин амтн сәәнәр джиргъхд ик харш болцхана.

Өдгә цагт, государственн органсин күцәджджәх кесг үүлдврмүд олна организацсин медврт дүсдз оргдх учрар, ода зәрмнь экләд орджах кемд, буругем гаргългънла болн социалистическ йосна диг-дара эвдәчнрлә ноолдлгън түрүн болдж эн ик чинртә көдлмшт цуг партийн, профсоюзн, комсомольск организац болн цуг олин амтн өргөр орлцлгънас иштәггяр болх йоста.

КПСС-н XXI хург деер үр Н. С. Хрущев келв: «Советск олин социалистическ йосна диг-дара эвдәчнрлә ноолддз чадш угав? Ноолддз чадхнь лавта болджана. Энүнә төлә мана олна организац, милицин, заргъин болн прокуратурин органсас багъ биш эв-аргъта болн күчн-чидлтә болдг... Зәрм улсин иим-тиим олд хорлтта, буру, йовдлг эртәс хөрлгънә, дакад нам терүг төрүц эс гаргългъна кергүүлдвр эртәс темдгдз, кеджәх кергтә. Энүнд гол төрнь—эртәс хөрлгънә, сургъмджин көдлмш болджана».

Олна диг-дара эвдлгънә йовдлмудла батта ноолда кехд олин амтнә сән дурни дружинмуд болн үүрин заргъс ик дөнъ-тус болна. Кесг селәд болн поселксәр эднә кесн көдлмш ик тасмдзта болн итклтә көдлмш болдж тоолдгна, тер учрар цуг олин эднд ик дөнъ-тус болна.

Дружинникуд — олна организацла хамдан амтн дунд кеджәх цәәлгъврин көдлмшт шунмгъягяр орлцх төртә.

Партийн организац эн көдлмшт сәәнәр оньган өгсн газрт олин амтнә сән дурни дружинмуд болн үүрин заргъсин көдлмш му бишәр кегддженә.

Мана республикд Элст балгъснд болн цуг арвин районд олин амтнә сән дурни дружинмудин штабс бүрдәгдв. Эн штабмудт начальникуд болдж ик зууднь КПСС-н райкомсин болн райисполкомсин дааврта көдләчнр батлгдв. Мана республикд кесг мингън көдлмшчнр, колхозникүд, үүлд цергләчнр олин амтнә сән дурни дружинә зергләнд орлцхана. Эднә тоод 800 коммунистнр болн 1500 шаху комсомольчнр бәәнә. Дружинмудт командир болдж партийн организацсин кесг сегләтрмүд болн члед шиидлгдхәв.

Цугтагъаснь сәәнәр олин амтнә сән дурни дружинмуд Элстд, Яшалтинск болн Западн районд көдлцхәнә. Эддружинмуд сәәнәр көдлдг болснас нааран энд олна диг-дара эвддг йовдлмуд икәр багърв.

Элст балгъснд 25 дружин бүрдәгдв. Эднә көдлмшт 512 көдлмшчнр,

үүлд цергләчнр, студентнр орлцхана. Түрүн эклдз бүрдхдән эн дружинмуд дамшлт уга болад муугъар көдлцхәдг билә. КПСС-н балгъсна комитет эн төрәр сәәнәр килмдз кеснәс иштәггяр эднә көдлмш зөвәр сәәнәр ясрв.

Дружинмудин командирмуд Карнаухов (ясврин завод), Богун (мехлесхоз), Шарманжиев (СУ-3) болн шунмгъя сәәнәр көдлдг дружинникуд Калюжный Н. М., Мушанов А. С. (хоюрн ясврин заводас), Сарангова Е. Д. (СУ-3), Дорджиева С. Д. (горторг) болн нань чигн кесгнь КПСС-н балгъсна комитетин болн балгъсна күцәгч комитетин грамотсар ачлгдцхав.

Западн района олин амтнә сән дурни дружинмуд бас му бишәр көдлцхәнә. КПСС-н района комитет эн джил хойр дакдз эднә көдлмшин тускар сонъсхвр кев, эднә көдлмш ясрулхд ик дөнъ болна. Дружинмудин командирмуд Чумаков В. Ф. («Пролетарская победа» колхоз), Матвеев В. Д. (Башанта) болн 100 күн дружинә көдлмшт шунмгъя кевәр орлцсндан КПСС-н райкомин болн райисполкомин Күндлгънә грамотсар ачлгдцхав.

Болв Сарпинск, Приозерн, Юстинск болн Черноземельск районд дружинмудин көдлмш муугъар кегддженә. Улгүрнь, Сарпинск районд 12 дружин бәәх тоота, зуг эднә кесн көдлмш үзгдхш. Садовое селәнд бәәх хот уудг гер аркнч болн альвн-аля улс хурдг газрт хүврдженә, милицин көдләчнр болн дружинникуд энд үзгдхш.

Мана республикд үүрин 75 заргъс шиидлгдхәв. Партийн организац сәәнәр оньган өгсн газрмудт эн заргъс олин амтнд, цуг көдләчнрт ик дөнъ болцхана. «Комсомолец», «Кировский» совхозмудин, СУ-2 болн нань чигн үүрин заргъс көдлмшән ик чинртәггяр кедж, олин амтн орлцлгътаггяр болн сән сургъмдзтаггяр кецхәнә.

Үүрин кесг заргъс шиидлгдг болвчн, бәәри партийн организац дөнъ эс болсар көдлмшән чинрнь татуггяр кецхәнә. Эднә тоод «Эрдниевский», «Оленичевский», «Гашунский» болн «Буратинский» совхозмудин үүрин заргъс. Эдн ордз ирсн кергүдиг уданд, чинринь геелгъчкәд хәләнә, эс гидж төрүц хәләцхәхш.

Ода бийнь үүрин заргъ бүрдәгдәд уга олин эдл-ахус бәәцхәнә. «Раздольный», «Никольский», «Адыковский», «Западный», «Чкаловский» совхозмудт болн «Бурсельводстройд» үүрин заргъс эклдз бүрдәгдәд уга. Эднә партийн организац эн көдлмшт оньган эс өгснә учр, эннь ик буру йовдл.

Ода мана республикд шидр барлгдсн «Советск закон болн социалистическ олна бәәдл-джиргълин зокал эвдлгънлә ноолдлгънд олна нилчиг өбдлүлхин туск» закон болн «Үүрмүднъ кедг заргъсин туск ирлцнъггү Положения» проектсәр күч-көлсчнр дунд ик өргөр күүндвр кегдәд, үнтә селвгүд ордз ирджәцхәнә.

Манггәдур КПСС-н танггъчин комитетин пленум хурдз эн төрәр шишлинг күүндвр кедженә.

Олна диг-дара эвдлгънлә ноолдлгънд гегән-герлин учрежденьс болн спортивн общество болн организац икәр өргөр орлцх зөвтә. Эднә көдлмшин чинриг өбдлүлхд партийн, советск болн профсоюзн организац икәр оньган, дөнъгән өгцхәх зөвтә.

Цуг мана республикин партийн, советск, профсоюзн, комсомольск организац болн цуг күч-көлсчнр олна диг-дара эвдәчнрлә ноолдлгънд өргөр орлцдз, даругъас эн йовдлин үндсинь уга кехд ик чинртә көдлмш кецхәх зөвтә.